

ЗВІТ

про результати проведення оцінки безбар'єрності вулиць і доріг

На виконання завдання 16 заходу 1 «Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 374-р, інформуємо про моніторинг та результати оцінки безбар'єрності вулиць і доріг у населених пунктах області.

Аудит безбар'єрності вуличної мережі населених пунктів.

Інфраструктура міських, селищних і сільських населених пунктів є виражено відмінною.

На сьогодні у сільській місцевості відсутні широкі проспекти, вулиці з багатосмуговим рухом транспорту. Тротуари з твердим покриттям не відповідають бажаній ширині для двостороннього руху пішоходів, у багатьох населених пунктах тротуари взагалі відсутні, для пересування пішоходів, велосипедистів, приватного транспорту, руху сільськогосподарської техніки служить мережа доріг населених пунктів. Генеральні плани населених пунктів, які розробляються за сучасними стандартами і передбачають розвиток вуличної мережі сільських, селищних населених пунктів, у зв'язку з браком коштів у місцевих бюджетах впроваджуються повільно.

Інфраструктура міського середовища є більш організованою.

Система проспектів, доріг, місцевих вулиць, пішохідних сполучень є стабільною і розвивається. У великих містах забезпечується перевезення людей громадським пасажирським транспортом, коридори дорожньої мережі доповнюються двосторонніми пішохідними тротуарами, визначаються майданчики для паркування особистого і службового транспорту, активно працюють правила дорожнього і пішохідного руху.

Нині у містах у зонах пішохідної та транспортної мережі відбуваються зміни. У зоні перехресть забезпечується пониження бордюрів, застосовуються тактильні попереджувальні елементи, встановлюються світлофори зі звуковим та маячковим супроводом, виконується дорожня розмітка з маркуванням островців безпеки, розмітка пішохідних переходів, збільшилася кількість місць для паркування автомобілів й у тому числі місць для паркування авто, якими користуються водії та пасажирки з інвалідністю. Локацій і пішохідних маршрутів з умовами безперешкодної мобільності у великих містах помітно збільшилося.

Важливою умовою для безбар'єрної мобільності громадян є якість тротуарного покриття. Сьогодні не рекомендується до застосування, оскільки є бар'єрною для пересування людей на кріслах-колісних, тротуарна плитка «старе місто». Неодноразовими є застереження щодо застосування для зовнішніх і внутрішніх поверхонь тактильної еластичної плитки виробництва ПТКФ «Сальдо» (ДСТУ ISO 23599:2017). Її використання небезпечне, оскільки при намоканні та під снігом плитка стає слизькою і небезпечною для руху пішоходів.

У процесі перебудов посилено вимоги до кваліфікації і досвідченості підрядних організацій, будівельників, – неякісне виконання робіт є чинником швидкої руйнації виконаного покриття, іноді контрастна розмітка, укладка тактильної плитки виконуються з порушенням будівельних норм і стандартів, а залишковий ямковий дискомфорт на дорозі є проблемою як для водіїв, так і для пішоходів й особливо небезпечним бар'єром для людей з інвалідністю.



У 2025 році в рамках вимог постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 № 537 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 18 березня 2025 р. № 311) Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрозвитку) визначило типи об'єктів для моніторингу з оцінкою стану їх безбар'єрності та доступності їх послуг для маломобільних категорій населення, включаючи осіб з інвалідністю. До переліку увійшли: вулиці, пішохідні маршрути, вулиці, що ведуть до закладів охорони здоров'я; дороги держаного значення, що проходять через населені пункти; зупинки громадського транспорту; зупинні пункти в обласних та районних центрах; безбар'єрні маршрути у населених пунктах, які ініційовано створити у рамках державного проекту «Рух без бар'єрів»; об'єкти транспортної інфраструктури.

09.05.2025 – на платформі Міністерства розвитку громад та територій України забезпечено онлайн-навчання представників органів місцевого самоврядування щодо питань моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення та цифровізації результатів досліджень за участю та Громадської організації «ЛУН Місто».

У 2025 році моніторинг об'єктів відбувся у цифровому форматі.

Чек-листи (за форматом: https://lun.ua/misto/forms/mindev_streets) з даними моніторингу і фотокоментарями проходили верифікацію за участю Громадської організації «ЛУН Місто» та заносилися на всеукраїнську мапу безбар'єрності:

<https://finance.poda.gov.ua/news/236209>

<https://lun.ua/misto/barrier-free/mindev-2025>



Станом на 20.10.2025 обстежили:

8 із 33 доріг державного значення, що проходять через населені пункти;

50 із 107 вулиць, що ведуть за закладів охорони здоров'я;

62 із 88 вулиць, що входять до проєктів безбар'єрних маршрутів громад;

298 із 629 зупинок громадського транспорту.

Особливою зоною уваги для мешканців населених пунктів є зона магістралей, які проходять населеним пунктом транзитом.

Однак, забезпечення розвитку мережі автомобільних доріг, насамперед автомагістралей, в обхід населених пунктів не завжди видається можливим. Транспортні артерії державного значення, серед яких:

М-03 Київ–Харків–Довжанський – через населені пункти Пирятинського, Полтавського, Лубенського, Решетилівського районів та, зокрема, через м.Полтаву, м.Пирятин, м.Хорол, с.Велика Круча, с.Олександрівку, с.Милютинці, с.Березова Рудка;

Н-08 Бориспіль–Дніпропетровськ –Запоріжжя (через населені пункти Глобинського, Кременчуцького району, зокрема, смт Градизьк, м.Кременчук);

М-22 Полтава-Олександрія (через населені пункти Новосанжарського, Козельщинського, Кременчуцького районів; перевіркою виявлена ділянка без огорожі у 246км; без необхідної огорожі на сьогодні міст через р.Псьол);

Р-17 Полтава–Суми (через смт Диканька, с.Великі Будища, м.Котельву);

Р-67 Пирятин – Чернігів (через с.Верхоярівку, с.Калинів);

Р-18 Полтава–Красноград (через м.Карлівку, с.Попівка, с.Лана Карлівського району; с.Кошманівка, с.Олексіївка Машівського району) продовжують вносити дискомфорт у життя окремих населених пунктів.

Крім того, населені пункти області перетинаються магістралями міжміського сполучення:

М-22 Соснівка – Кременчук– Комсомольськ (через 6 населених пунктів);

Р-42 Лубни – Миргород – Опішня (через с.Стадня);

Т-24-17 (Н-08) Чорнобай – Оржиця – Лубни (через с.Малий Вязівок);

Т-17-14 Чорнухи–Лубни (через с.Калайдинці, с.Клепачі);

Т-17-23 Лохвиця – Вирішальне – Лубни (через 5 населених пунктів), дорогами Полтава–Нехвороща (через с.Селещина), Решетилівка – Нові Санжари–Нехвороща; Кобеляки – Нехвороща – Машівка.

Магістралі з інтенсивним рухом будь-якого виду транспорту є значною перешкодою для маломобільної категорії населення, включаючи осіб з інвалідністю. Тому є потреба наполягати на тому, щоб містобудівна документація, яка наразі розробляється, передбачала розвиток транспортної інфраструктури з перспективою виведення мережі автомобільних доріг подібного значення в обхід населених пунктів.

За участю головних архітекторів громад досліджено 61 об'єкт транспорту (автостанції, автовокзали, залізничні станції і вокзали) та привокзальні території що до них примикають; 215 складних перехресть з усталеними пішохідними переходами в межах населених пунктів; 151 ділянка з усталеними пішохідними переходами через магістралі з транзитним рухом транспорту державного й обласного значення; 71 зупинка громадського транспорту.

Під час аудиту виявлено необхідність встановлення близько 61-ї пари світлофорів зі звуковим супроводом; в 70-ти випадках – розміщення інформаційних носіїв і дорожніх знаків. Перевіркою також з'ясовано:

технічний стан дорожнього покриття в межах населених пунктів і ділянки, які потребують термінового поновлення;

місця, які потребують поновлення контрастної розмітки типу «зебра» та ділянки, які необхідно позначити тактильним чи рельєфним покриттям;

місця й необхідність для влаштування похилих з'їздів з тротуарів на дорогу для полегшення мобільності інвалідів у візку;

місця вулиць, які потребують додаткового освітлення для полегшення руху людей з залишками зору у вечірній час;

актуальність відведення ділянок для паркування авто інвалідів;

актуальність додаткового пристосування для маломобільної категорії населення зупинок громадського транспорту.

За інформацією Управління інфраструктури Полтавської ОВА і Служби відновлення та розвитку інфраструктури у Полтавській області (лист від 10.07.2025 № 01-12/441) підземні пішохідні переходи на мережі автомобільних доріг загального користування наявні виключно на ділянках автомобільної дороги М-03 Київ-Харків-Довжанський, що мають параметри І категорії. Середньодобова річна інтенсивність руху транспорту на цій магістралі понад 15 000 автомобілів на добу. Наявні підземні пішохідні переходи збудовані на ділянках магістралі, що перетинає населені пункти області (зокрема, в межах міст Пирятин, Хорол, на під'їзді до м. Лубни, с. Нижні Млини, с. Абазівка).

За інформацією підприємства «Агентство місцевих доріг Полтавської області» на мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення Полтавської області підземні пішохідні переходи не обліковуються і їх будівництво, або перебудова з пристосуванням до потреб людей з інвалідністю, наразі не планується. За висновками фахівців на цих ділянках дублювання підземних пішохідних переходів наземними є недоцільним і може призвести до виникнення частих дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками.

Міністерство розвитку громад та територій України ініціювало моніторинг наявних підземних переходів на магістралях і дорогах, що в населених пунктах області, та доручив органам місцевого самоврядування самотійного наповнити даними онлайн-форму, що на ресурсі за посиланням:

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/12GfWBBZQt9z3b5EmZ0tWrgnLu2VjzjnQaU4uFE6WTnU/edit?usp=sharing>

Ця робота продовжиться у наступному році.

З метою фінансування додаткових заходів по безбар'єрності, які сприятимуть пристосуванню існуючої вулично-дорожньої мережі населених пунктів під потреби людей з інвалідністю, органам місцевого самоврядування запропоновано включити такі заходи у відповідні Програми соціального та економічного розвитку районів і міст на 2025-2026 роки.

На сьогодні такі заходи включено до програмних і стратегічних документів 47 територіальних громад.

У 2025 році ініційовано впровадити державний проєкт «Безбар'єрний маршрут» з реалізацією флагманського проєкту «Рух без бар'єрів» (далі – Проєкт). На цей час Проєкт впроваджують 16 громад-пілотів. До переліку пілотних громад включено Полтавську міську та Опішнянську селищну територіальні громади. Полтавська обласна військова адміністрація сприяє реалізації Проєкту зі створенням безбар'єрних маршрутів у пілотних територіальних громадах, в м.Полтава та в с-щі Опішні. Координатор Проєкту – Міністерство розвитку громад та територій України.

Проєкт розраховує на взаємодію влади, громади та бізнесу.

У пілотних громадах термін реалізації 1 черги Проєкту – 2025 рік.

Усі об'єкти на безбар'єрних маршрутах мають бути безбар'єрними.

Безбар'єрні маршрути включають дорожню і пішохідну інфраструктуру.

Безбар'єрний маршрут забезпечується послугами доступного транспорту.

Пілотним проєктам надано супровід амбасадорів від громадськості, а також експертів від Міністерства розвитку громад та територій України, Державної інспекції архітектури та містобудування України.

Фахівці забезпечили щотижневий моніторинг технічної можливості змін.

З 1 жовтня 2025 року діє графік моніторингових візитів з перевіркою стану та якості виконання будівельних робіт на об'єктах безбар'єрних маршрутах.

Протяжність 1 черги маршрутів у м. Полтава та с-щі Опішні – 5,7 км.

Чисельність об'єктів на маршрутах – 42, по 21 об'єкту у кожній громаді.

В рамках Проєкту здійснюється реконструкція соціальних об'єктів.

На цей час будівельні роботи тривають на 16 об'єктах соціальної сфери.

Забезпечується доступність зупинок громадського транспорту і транспорт (у м. Полтава перенесено контактну тролейбусну мережу по кільцю «Корпусний сад», транспорт оснащено звуковими, текстовими інформаторами).

Проект передбачає поточний та капітальний ремонт тротуарів.

У зоні безбар'єрних маршрутів сквери, парк та Корпусний сад м. Полтава.

Доступність 6 об'єктів державної власності під опікою Полтавської ОВА.

На маршрутах 2 об'єкти зі статусом «об'єкти культурної спадщини».

Об'єкти великого і дрібного бізнесу, що на маршрутах, стануть доступні.

З представниками бізнесу підписано 16 меморандумів про співпрацю.

Зобов'язання за угодами меморандумів уже виконали:

Центр протезування ТОВ «Ортопед»,

заклад ресторації «Той самий Баранчик»,

дирекції мережі супермаркетів «Аврора», «Епіцентр»,

відділення «Райффайзен Банк», що в м. Полтава, робота триває.

На цей час 6 меморандумів, підписантами яких мають стати представники малого бізнесу, у стані погодження.

1 черги безбар'єрних маршрутів погоджені Радами безбар'єрності громад.

Усі проєктні пропозиції отримали оцінку проєктного офісу Міністерства розвитку громад та територій України на відповідність вимогам чинних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

Фінансування будівельних робіт на безбар'єрних маршрутах громад-пілотів забезпечується за рахунок коштів місцевого, обласного та державного бюджетів – постанова КМУ №870 від 15 липня 2025 р. «Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету».

Підсумкові результати про впровадження пілотного Проєкту у м. Полтава, зокрема у частині співпраці з бізнесом та фінансування облаштувань безбар'єрності на окремих ділянках «Маршруту Ветерана», оголошено на засіданні Ради безбар'єрності Полтавської міської ради 12 грудня 2025 р.

Досвід цієї роботи має стати взірцевим для впровадження Проєкту в адміністративних центрах усіх територіальних громад – прийнято до виконання постанову Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2025 р. №1007 «Деякі питання створення безбар'єрних маршрутів у населених пунктах».

Наразі проєкти своїх безбар'єрних маршрутів сформували 49 із 60 територіальних громад області, ще 11 громад опрацьовують умови Проєкту і траєкторії маршрутів. Із 49 маршрутів на сьогодні:

7 маршрутів, що у містах Полтава, Решетилівка, Карлівка, в селищах Колельва, Опішня, Нові Санжари, Нова Галещина, вже досліджені за участю представників громадських організацій, що об'єднують осіб з інвалідністю, та отримали рекомендації щодо переліку об'єктів та усунення бар'єрів;

2 маршрути, що у Полтавській та Опішнянській громадах, а саме в м. Полтава та с-щі Опішня, у стані реалізації – пілотні.

За результатами цієї роботи:

сформовано 1 черги безбар'єрних маршрутів для населених пунктів;

складено переліки об'єктів, які будуть брати участь у місцевому Проєкті;

досліджено думку приватного бізнесу щодо перебудов входних груп;

з'ясовано додаткові місця для організації місць паркування, благоустрою;

визначено ділянки організації руху пішоходів у місцях перетину вулиць;

проведено аудит безбар'єрності окремих будівель і споруд.

Безбар'єрні маршрути погоджені рішеннями Рад безбар'єрності територіальних громад.

https://drive.google.com/drive/folders/1_bCKOBIHeFyh2xAK_HE5YRqTOn80UETc

Презентаційний безбар'єрний маршрут м.Полтава має протяжність близько 30 км і передбачає дублювання наземними переходами 5 підземних переходів, що збудовані у 1980-2000 роках. Два підземних переходи дублюються наземними переходами у межах 1 черги Проекту:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/13IOeU8n5XDTYNKHgQkjO6N96qBkigGuU>

Аудит якості послуг громадського транспорту.

Заходи щодо поліпшення послуг для мешканців громад у сфері дорожньо-транспортної інфраструктури та послуг громадського транспорту, пасажирських перевезень, здійснюються постійно.

Стан доступності у цій сфері залишається найбільш болючим.

Особи з інвалідністю не мають змоги самостійно подорожувати та переміщуватися навіть на незначні відстані – на міжміських і туристичних маршрутах області потреба у пристосованому транспорті не забезпечена.

На міських маршрутах великих і малих міст області пристосованого транспорту теж не вистачає. Закупівля пристосованого, низькополого транспорту в умовах воєнного стану не проводилася, про це свідчить інформація офіційного порталу публічних закупівель [ProZorro](#). Підрозділами Полтавської ОВА за участю громадських організацій осіб з інвалідністю (членів консультативно-дорадчого органу, Комітету з питань безбар'єрності при Полтавській ОВА) ведеться роз'яснювальна робота та короткострокові навчання з приватними перевізниками, питання безперешкодного доступу пасажирів у громадський транспорт є пріоритетним під час конкурсних процедур. Однак, цієї роботи недостатньо.

Автотранспортом загального користування в області охоплені 15 міст, у тому числі 6 міст обласного підпорядкування, 20 селищ та 1619 сільських населених пунктів. Автобуси перевізників всіх форм власності виконують рейси на 833 маршрутах, у тому числі на 333 міжміських, внутрішньообласних маршрутах, на 302 приміських, внутрішньорайонних та 198 міжобласних маршрутах: <https://poda.gov.ua/page/transport-i-zv-yazok>

Перевізники на маршрутах Полтавської області представлені як великими компаніями, так і приватними підприємцями, що працюють на міських, приміських та міжміських напрямках, охоплюючи Полтаву, Кременчук та інші населені пункти, а знайти їх можна через спеціалізовані дошки оголошень (OLX), групи у соціальних мережах, а також запити на сайтах громад та місцевих органів влади, де публікуються переліки перевізників: <https://novoselivka-gromada.gov.ua/perelik-pereviznikiv-scho-nadajut-transportni-poslugi-z-perevezennya-pasazhiriv-miskim-elektrichnim-ta-avtomobilnim-transportom-u-tomu-chisl-15-44-19-07-05-2025/>

Приватний перевізник на міжміських маршрутах поліпшує комфортність перевезення пасажирів за рахунок сучасних автобусів, проте, наративи щодо облаштування у транспорті місць для людей з інвалідністю на цей час є мінімальними. Приватний бізнес місцевих перевізників, транзитні автобусні рейси, поїздки попутним транспортом BlaBlaCar, послугами яких можна скористатися сьогодні в Інтернет-мережі, зламали усталену структуру мережі міжміських перевезень. Як наслідок, упродовж останніх 10 років із

36 працюючих автостанцій 14 автостанцій області припинили свою роботу як збиткові.

Приватний бізнес поступово витісняє громадський транспорт, між тим, потрібні пристосування (підйомні пристрої, звуковий супровід, обладнані місця) не застосовуються, достатньо жорсткі вимоги щодо устаткування «маршрутних таксі» засобами доступності, які висуваються умовами конкурсів, не виконуються. Маршрути і графіки руху «маршрутного таксі» на потреби осіб з інвалідністю не зорієнтовані. Паркування громадського транспорту на зупинках здійснюється хаотично з порушенням правил посадки-висадки пасажирів. Тому послугами «маршрутного таксі» люди з інвалідністю скористатися не можуть. За відсутності доступних послуг на громадському пасажирському транспорті, особи з інвалідністю активно звертаються за послугою «соціального таксі», попит на яку моніторимо на постійній основі:

<https://poda.gov.ua/news/216612>

<https://poda.gov.ua/news/222620>

<https://media.poda.gov.ua/docs/0fzltmqh/57-22-sots-taksi.pdf>

На сьогодні така послуга доступна в 36 громадах області, які для цього мають 28 спецавтомобілів, обладнаними підйомними платформами для перевезення осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних.

Порядок регулювання діяльності місцевих автостанцій.

Взаємовідносини між автостанціями та перевізниками – неефективні.

У переліку критеріїв, за якими здійснюється атестація автостанцій, критерій доступності територій та споруд для маломобільних категорій населення до недавня не висувався. Стан безбар'єрності територій, будівель і приміщень автостанцій вкрай занедбаний та не впорядкований, вимоги державних будівельних норм у сфері безбар'єрності впроваджуються з порушенням, проте наміри поліпшити безпеку пасажирів на території діючих об'єктів є. Це спонукає до співпраці, консультацій, проведення аудитів та короткострокових навчань.

11.04.2025 та 21.11.2025 – на регіональній платформі «Діалог влади та бізнесу» відбулися навчальні семінари: «Безбар'єрний бізнес: як створити інклюзивний простір для всіх», «Безбар'єрний бізнес на безбар'єрному маршруті», «Інклюзивний ринок працевлаштування» для представників бізнесу Полтавщини, лідерів підприємницької діяльності та органів місцевого самоврядування:

<https://poltava-rda.gov.ua/news/1744374179/>

<https://poda.gov.ua/news/245480>

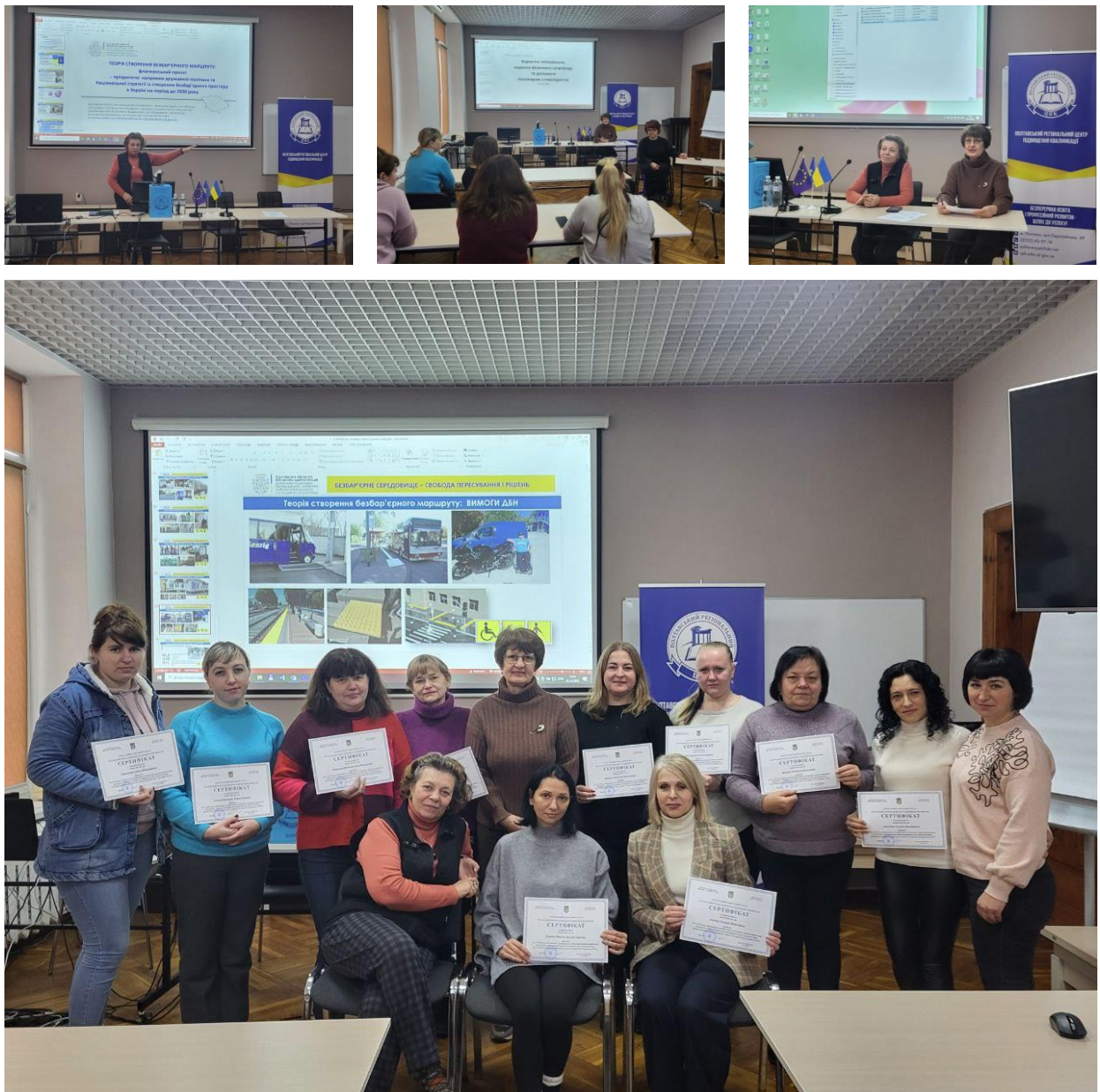
13.05.2025 – на базі Полтавського регіонального центру підвищення кваліфікації відбулося онлайн-навчання «Просторова доступність: інфраструктура, вулиці, приміщення» для державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування:

<https://pdp.nacs.gov.ua/courses>

02.12.2025 – на базі Полтавського регіонального центру підвищення кваліфікації відбулося навчання за короткостроковими програмами для працівників ТзДВ «Полтаваавтотранс», яке забезпечує пасажирські перевезення на міжміських маршрутах у Полтавській області. Розкриття тем «Забезпечення прав та інтересів осіб з інвалідністю», «Теорія створення безбар'єрного маршруту – флагманський проєкт» та пріоритетних напрямків державної

стратегії у сфері безбар'єрності сприяло формуванню сучасного розуміння прав і свобод людини, принципів безбар'єрності, створенню інклюзивного, комфортного, універсального для всіх середовища у сфері пасажирських перевезень. Учасники навчання долучилися до пошуку шляхів подолання бар'єрів і стереотипів у суспільстві, оцінили роль транспорту та транспортної інфраструктури у життєдіяльності людей з інвалідністю, методику оцінки безбар'єрності середовища, ознаки та критерії безбар'єрності об'єктів транспорту ТзДВ «Полтаваавтотранс», з'ясували реальні інструменти впровадження безбар'єрності у щоденну роботу підприємства. Нині у Полтавській області у підпорядкуванні ТзДВ «Полтаваавтотранс» працює 13 автостанцій:

<https://poda.gov.ua/news/247487>



Стан безбар'єрності автостанцій дослідили за участю лідерів громадських організацій осіб з інвалідністю:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1mL84kGrdx6fD0rf3hWn_qxDrFHKhlT

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/10_Tm8q-IdDxiFwvAg2CFAx-CQDUeAu8V

